

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:	
Pe un an	50 Lei
Pe jumătate de an	25 „
Pe un pătrar de an	12 1/2 „
Un număr	1 Leu.
Pentru străinătate pe un an	80 Lei.

Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserțiuni se trimit administrației „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ” în Caransebeș.

Prețul inserțiunilor:
Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 60 Lei, până la 200 de cuvinte 90 Lei, de aci în sus 120 Lei.

Nr. 4228 B. ex 1923.

Notă oficială.

Societatea Ocrotirea orfanilor de război, filiala „Valea Trotușului” din Tg. Ocna, a pus în vânzare Cântările Liturgiei Sfântului Ioan Gură de Aur pentru cor mixt, compuse de Dna Ioana N. Ghica-Comănești și revăzută de Dl N. D. Kiriac. Costul unui exemplar este de patruzeci (40) Lei; iar produsul vânzării este destinat creșterii și îngrijirii orfanilor ce ne-au dat țară mare și frumoasă.

Lucrarea aceasta de merit, fiind folositoare dintr'un îndoit punct de vedere, o recomandăm atât preoțimei, cât și învățătorimei noastre spre cumpărare.

Caransebeș, din ședința consistorială ținută în 27 Septembrie 1923.

Episcopul diecezan:

Dr. Iosif Tr. Badescu.

CUVÂNT DE DESCHIDERE,

rostit la 5/18 Octombrie 1923 de către P. O. D. protoierar
ANDREI GHIDU, din prilejul adunării secției Caransebeș
a Asociației clarului „Andrei Șaguna”

*Onorabilă preoțime eparhială!
Iubiților în Christos frați!*

Vă salut de bunăvenire cu toată dragostea și căldura inimei mele!

V'am chemat în virtutea legăturii naturale și frățești, ce există între noi, să bem împreună beutură nouă, nu din piatră stearpă, după cum sună cântarea, ci din izvorul cel limpede al dulcii libertăți.

V'am chemat, ca împreună să ne încălzim la soarele dreptății, care ne-a răsărit în urma tributului de sânge, ce l-au dat popoarele.

V'am chemat, ca împreună să muncim la ridicarea noastră și a neamului și să ne croim

o altă soarte, la carea să se închine acum și cei ce ne-au nesocotit și ne mai desconsideră, ca piatra din capul unghiului, pe carea n'au socotit-o ziditorii.

V'am chemat în fine, ca însuși DVoastre să vă spuneți cugetul inimii și cuvântul, cu toată demnitatea și cu toată hotărârea.

Onorabilă preoțime mie mult iubită!

Din toate părțile vin vești de prefaceri noue. În mijlocul nostru chiar indivizii manifestă în toate ramurile vieții mișcări cu îndoitul scop, bine determinat de a-și apăra interesele, ce pot fi atinse de ceilalți împreună viețuitori și de a-și fixa locul în alcătuirea nouă, ca să poată mai cu folos răspunde necesităților vitale de muncă coordonată și ecvil brată, pretinsă de vremea nouă.

Indivizi grupați în societăți de breaslă se pregătesc să-și facă intrarea cât mai fațișă și sigură în statul de mâne.

Pentru aceea se adună, se sfătuiesc, își dau directive, cu un cuvânt își elaborează un plan de activitate unitar.

În chipul acesta forțele reslețe se întrunesc. Interesele particulare și individuale să contopesc în interesele breslei, și ceea ce indivizi singuratici erau chemați să facă independent, bazându-se numai pe mintea și judecata lor, acum fac, avându-se în vedere interesele comune bine studiate și cântărite și puse în serviciul înaintării intereselor etnice și umanitare.

Domnii mei!

Dacă muncitorii se întrunesc, dacă țaranii să organizează, dacă meseriașii se agită, dacă profesorii se consfătuiesc, dacă marii proprietari și agricultorii se mișcă: toți au în vedere o mai chibzuită așezare, în carea breazla lor să se bucure de dreapta răsplată a folosului ce-l aduce societății.

Organizări străine de binele întregii societăți, consolidări de caste în dauna celor mulți

și guvernări autocrate nu pot să fie în statul de mânc, curățit prin abundanta vărsare de sânge.

În scopul sus arătat se adună și se pun în șir de luptă, respective de muncă, indivizii diferitelor bresle. Și dacă preoțimea română, în grija sa nestrămutată de viitorul ei și a neamului, se adună, ca să se sfătuiască și să găsească căi mai netede întru împlinirea rostului ei de așazământ cultural și educativ, nimeni nu are să se arăte nemulțumit, bănuitor sau împotrivor.

Este preludiul neașteptat poate al armoniei dorite, ce va trebui cu evlavie ascultat, ori câte instrumente vechi sau noi ar vibra în ansamblul său.

Preoțimea deci trebuie să se miște între marginile legilor și a bunicii cuviințe, să-și valorizeze munca sa, să-și clădească unitatea de organizație pe simțul real al stărilor faptice.

Un viitor plan de muncă are să se înfăptuiască, după care preoțimea își va spune cuvântul în chestiunile, ce privesc biserica în particular, și neamul în general.

Cu acestea declar de deschisă a doua adunare generală a preoțimei din dieceza de Dumnezeu scutită a Caransebeșului ca secție a „Asociațiunii clerului Andrei Șaguna” din întreaga noastră provincie mitropolitană și cea din urmă sub conducerea mea ca oficiant bisericesc.

Când declar de deschisă adunarea de astăzi, apelez la simțul DVoastre de ordine și disciplină și Vă rog să pertractați lucrurile cu seriozitatea reclamată de poziția noastră a tuturor, ca prin aceasta să impunem tuturor și să dovedim, că suntem inspirați de Duhul Sfânt. Amin!

Adunarea secției Caransebeș a Asociației clerului „Andrei Șaguna”.

Joi, în 5/18 Octomv. a. c., și-a ținut adunarea sa secția Caransebeș a Asociațiunii clerului „Andrei Șaguna”.

În vederea acestei adunări, deja Miercuri au început să sosească la Caransebeș preoții dornici de propășirea pe terenul religios-moral a credincioșilor lor. Simțiam o satisfacție sufletească oarecare, văzând adunându-se pe acești modești apostoli, cari plini de idealism au grăbit să se întrunească pentru a se constătu asupra mijloacelor, cu care să răspândească adevărata lumină mântuitoare de suflete în acest veac al materialismului, saturat de cel mai cras egoism.

La ora 9 a. m., în biserica catedrală, s'a făcut „Chemarea Duhului sfânt” și parastas pentru preoții răposați. A servit pâr. protopresbiter A. Ghidiu, asistat de protopresbiterii M. Gașpar, I. Gheția și de diaconul I. Medelean. De față era P. S. Sa Episcopul diecezan Iosif, preoțimea venită la adunare, profesorii și elevii dela institutul teologic și elevii dela școala normală confesională.

Pâr. protoiereu M. Gașpar a rostit o cuvântare de toată frumusețea.*) Luând textul biblic din Ps. 118 v. 8, face o reprivire istorică asupra rolului ce l-a avut biserica în viața neamului nostru, începând dela întemeierea lui. Arată cum grija sufletului dela început a ajuns mereu pe planul al doilea și cum păstrând neamul, am neglijat legea. Se întreabă apoi, că astăzi, în mijlocul atâtor clocote și atâtor porniri, soldatul lui Christos în cotro să apuce. Să aprindem luminile noastre: ca să lumineze, mai întâi în noi. Să reinviem vechea chemare preoțească, întorcându-ne la creșterea religioasă, la creșterea sufletului, căci dela noi Români ortodocși, cari am luat locul Rusiei pravoslavnice, să cere să fim peatra cea din capul unghiului ortodoxiei. În semnul luminii să se desfășure activitatea noastră și atunci vom lua cununa răsplății.

La orele 10 a. m. ne întrunim cu toții în sala primăriei, unde P. O. D. protopop Andrei Ghidiu, președintele secției, deschide ședința cu o frumoasă cuvântare, pe care o reproducem în fruntea foii.

P. S. Episcop diecezan a avut bunătatea de a ne onora și aici cu prezența Sa. A făcut o foarte bună impresie acest gest al Prea Sfinției Sale, care nu întrelasă nici o ocaziune de a se coborî în mijlocul fiilor săi sufletești, unde consultând cu dâșii, ia cunoștința directă de greutățile și nevoile lor și prin îndemnul și sfaturile sale părintești arată mijloacele ce sunt a se lua.

La propunerea prezidiului se aleg notari ad hoc: secretarul consistorial R. G. Ancușa și pâr. C. Buracu din Mehadia.

Urmează conferența dlui director seminarial Dr. Petru Barbu despre „Catehizarea în școalele primare”. Ca cel mai competent în această materie, dl director Dr. P. Barbu, ilustrând cu exemple din manualele sale, arată cum ar catehiza DSa în școala primară.

Arată, că mai întâi trebuie să stabilim, cari sunt învățăturile indispensabile pentru elevi. Aceste învățături, cari se scot din natură, din viața omenească și din descoperirea dumnezească, variază după gradul de cultură, cunoștințele etc. elevilor. Din manuale se aleg numai acele istorioare, din care se scot învățăturile din catechism, pe care le-am aflat ca indispensabile elevilor; căci ar fi cea mai mare absurditate să propunem numai din catechism. Cunoștințele abstracte, dobândite în decursul anilor fără legătură, stau să se șteargă. Trebuie deci reîmprospătate. Aceasta este chemat să o facă „Catechismul”, care nu e carte de învățătură, ci expunerea sistematică a învățăturilor câștigate. Elevii să fie introduși în practica învățăturilor câștigate, care trebuie să meargă mână în mână una cu alta. Practica acestor învățături trebuie să o îmbrăcăm în anumite forme, conform credinței noastre și aici ne servește ca un fel de îndreptar practic cartea de rugăciuni.

Sperăm să putem reproduce în întregime această conferință de mult preț a dlui Dr. P. Barbu.

După pâr. V. Paica, care cere, ca toate cărțile de religie să poarte aprobarea autorității bisericești supreme, la propunerea președintelui, adunarea votează mulțumită protocolară dlui dir. Dr. P. Barbu pentru această conferință.

Pâr. protopresb. A. Ghidiu ne întreține apoi cu frumosul său tratat despre „Sectarism”. P. O. DSa face mai întâi un scurt istoric, apoi arată modul de propagandă al sectelor și mijloacele, cu care s'aj

*) Sperăm, că în numărul viitor o vom putea publica în întregime.

putea combate cu succes. A fost un tratat minuțios și temeinic și sperăm să-l putem reproduce.

În jurul acestei chestiuni se încinge o vie discuție, la care iau parte mai mulți preoți. Protobresb. Ioan Gheția propune, ca la combaterea sectelor să se folosească și mijloacele caritative spirituale, precum și înființarea de biblioteci. Păr. T. Porumb crede, că sprijinul organelor administrative ar trebui să fie mai eficace. Secretarul cons. R. G. Ancușa arată, că lupta în contra secte lor numai cu arme spirituale se poate duce. Cercurile religioase pot desfășura cea mai intensivă luptă în această direcțiune, dar nu numai combătând pe sectanți, ci lucrând și la sanarea eventualelor cauze și neajunsuri, pe care le-ar constata în diferitele parohii și la preoți. Păr. S. Bistreanu cere să se dea mai multă atențiune cultului Preac. Fecioare, îndeosebi la creșterea fetelor. Pr. C. Pančovau înfierează procedura unor organe administrative, iar preotul M. Jigorea arată necesitatea cărților de combatere.

P. S. Episcop diecezan, reflectând singuraticilor vorbitori, analizează întru cât ar fi ducătoare la scop cele propuse. Recomandă preoțimei ca mijloace eficiente: catechizarea conștiințioasă, cercetarea bolnavilor și îndeosebi blândețea. Îndeosebi cuvântările de mustrare să fie pline de blândețe și cu mult tact, căci altcum mai mult strică, de cât ajută.

Se cetesc rapoartele despărțământelor: Biserica Albă, Bocșa, Buziaș, Caransebeș, Mehadia și Oravița, cari se iau la cunoștință.

Înainte de a se închide ședința, P. S. Sa propune și adunarea primește, ca în procesul verbal să se menționeze frumoasa cuvântare a păr. protoiereu M. Gașpar.

Apoi adresându-se tuturor, într'o frumoasă vorbire apelează la toți: să aprindem luminile, ca munca noastră să fie mai eficace. Să cultivăm între olaltă disciplina, dragostea frățescă, respectarea bătrânețelor. Să grijim de cultura minții, care mână în mână să meargă cu cea a moralității între credincioșii noștri. Să nu așteptăm numai ajutorul statului, ci să căutăm să ne întărim și materialicește. Să sprijinim tot ce e românesc, chiar și cu jertfe.

Grijind de alții, să nu uităm de creșterea fiilor de preoți, ci să jertfim ceva din dotația noastră pentru ridicarea unui internat pentru fii de preoți. Și tot așa să ne îngrijim și de văduvele și orfanii de preoți, căci avem răspunderea pentru soarta lor. Vorbirea P. S. Sale a fost răplătită cu vii aclamării și ovății.

Cu acestea ședința I. s'a ridicat la ora 1¹/₂ p. m. Masa comună am luat-o cu toții la internatul teologic, unde n'au lipsit nici obișnuitele toasturi. La ora 3 p. m. a avut loc ședința II-a.

Se aleg membrii în comitet: R. G. Ancușa, Cor. Buracu, P. Bohariu, M. Costescu, Avr. Ciocol, și Petru Bernaz;

notari: R. G. Ancușa și C. Buracu;
casier: S. Bistreanu;
bibliotecar: P. Banca.

Se pune apoi la ordinea zilei situația materială a clerului. La discuție iau parte: protopresb. A. Ghidiu, preoții C. Buracu, Petru Bernaz, protopresb. I. Gheția și secretarul cons. R. G. Ancușa.

Să decide:

a) Salarele preoțimei să se echivaleze cu ale membrilor corpului didactic cu aceeași calificatiune. În acest scop să se roage Consistorul diecezan să facă cuvenita intervenție la guvern.

b) Consistorul diecezan să fie rugat, ca să ordoneze din nou, sub sancțiuni, ca în fiecare parohie să se înființeze fonduri pentru asigurarea dotațiunii preoțești.

c) Din detragerele de 10% din salariile preoțești, să se inactiveze fondul de ajutorare pentru preoții deficienți (invalidi) și fondul de pensiune pentru văduvele și orfanii de preoți.

La propunerea secretarului cons. R. G. Ancușa, adunarea decide cu însuflețire și cu unanimitate de voturi, ca din salariul și gradațiile fiecărui preot să se rețină de către Consistorul diecezan 5%, timp de 5 ani de zile, pentru înființarea unui internat în Caransebeș pentru fiii de preoți.

La propunerea păr. T. Porumb, se decide, să se roage guvernul, ca ajutorul de familie să se dea după toți copiii și nu numai după 3.

Se primește propunerea despărțământului Buziaș, ca să se intervină la guvern: pentru închiderea cărciumelor în Dumineci și sărbători și pentru respectarea repausului duminical în oficii și lucrări economice.

Tot așa se primesc propunerile despărțământului Mehadia, ca să se roage Consistorul diecezan, să institue preoți misionari bine pregătiți, să dispună organizarea de seri biblice și ca în Dumineci și sărbători să se officieze vecernii împreună cu predici ori disertațiuni. Tot la propunerea acestui despărțământ, se decide să se exprime mulțumită valorosului nostru prieten, prof. I. Gh. Paulianu, care atât cu corul „Doina”, cât și personal prin conferențele ținute, a dat mână de ajutor cercurilor religioase din despărțământul Mehadia.

La propunerea păr. P. Bernaz, se decide, ca Prea Sfințiii Episcopi, să fie rugați pentru rezolvirea favorabilă a chestiunii căsătoriei preoților văduvi. Se va interveni, ca și congresul dela Arad să intervină în acest sens.

Cu aceasta ordinea de zi s'a exhaustat și președintele a ridicat ședința.

Păr. P. Bernaz a mulțumit păr. protopop A. Ghidiu pentru înțeleapta conducere a ședințelor și pentru munca depusă în serviciul Asociației noastre, asigurându-l de stima și iubirea ce i-o păstrăm cu toții și care îl va încunjuța și de acum încolo.

Ne-am despărțit cu toții cu aceea convingere, că acum este vremea, ca să ne facem tuturor de toate pentru ca să-i dobândim pe toți.

Rap.

Vizitațiunea canonică din jurul Detei.

(Continuare)

Sculea.

Joi, la 14/27 Septemv., este ziua Înălțării cinstitiei Cruci.

La orele 7 dimineața P. S. Sa și suita Sa, însoțiți de dl. deputat P. Rămneanțiu, de dl. primpretore V. Boleanțiu și de dl. pretore P. Baba, pleacă la Sculea. Treceam iarăși prin comunele Opațița și Birda, a căror case și de astădată sunt împodobite cu covoare. Clopotele sună, vestind credincioșilor, că Arhipăstorul lor trece iarăși pela ei și dâșii cu toții grăbesc la drum, ca să-și arate dragostea lor față de P. S. Sa.

Cătră 8 ore suntem la hotarul comunei, unde ne așteaptă un banderiu frumos și mai multe trăsuri cu

primăria și antistea comunală. Secretarul Iosif Henn și primarul Ilic Laiș bineventează pe Arhiepiscopul. Prea Sfințitul le mulțumește în puține cuvinte, apoi convoiul se pune în mișcare.

Ajungem la sf. biserică. Aici popor mult. Protoiereul I. Gheția, preoții Const. Doboșan al locului, Tib. Mărgineașiu din Opațița și diaconul M. Rădoi, îmbrăcați în ornate, întâmpină pe Arhiepiscopul cu crucea, evanghelia și icoana hramului și-l conduc în biserică. P. S. Sa intră în altar, controlează antimisul, chivotul cu sf. părticele, proscomidierul și vasele sfințite, precum și rânduiala din s. altar. Se face un scurt serviciu divin, la care cântă școlarii, sub conducerea învățătorului I. Draghiciu și după care preotul locului Const. Doboșan bineventează pe Arhiepiscopul, care s'a așezat în scaunul arhieresc. P. S. Sa, răspunzând, ține o scurtă, dar pătrunzătoare cuvântare, plină de îndemnuri și învățături, pe care poporul o soarbe cu cea mai mare atențiune.

Eșind afară din biserică, Arhiepiscopul este condus cu litia până la școala confesională, unde îl salută călduros învățătorul I. Draghiciu și unde se întreține și cu membrii comitetului și ai epitropiei parohiale. Se urcă apoi în trăsură și însoțit de suita Sa, merge la biserică reformată unde preotul Arpad Imre, între viile aclamări ale credincioșilor săi, îl primește și salută în limba maghiară, în care limbă îi mulțumește și P. S. Sa pentru călduroasa primire.

Banderiul din Sculea se pune iarăși în fruntea convoiului, la care se atașează mai multe trăsuri din Sculea și jur și așa într'un impozant convoi Arhipăstorul se îndreaptă spre

Gătaia.

La hotarul comunei așteaptă un banderiu foarte frumos echipat și un șir lung de trăsuri, încărcate cu popor, în fruntea cărora se află inimosul secretar George Pava și primarul Nic. Ghilezan. Ambii salută pe Prea Sfințitul, care le mulțumește cu cuvinte pline de dragoste.

La intrarea în comună e ridicat un arc triumfal foarte frumos împodobit. Aici așteaptă o mulțime de popor din Gătaia, la care s'a atașat popor mult din Sculea și din satele din apropiere, căci din bună vreme s'a vestit, că în Gătaia însuși P. S. Sa va celebra sf. liturgie.

În mijlocul poporului adunat, sub poarta triumfală, îmbrăcați în ornate, cu crucea, evanghelia și icoana hramului, preoții: Petru Raica al locului, Teodor Popoviciu și Petru Bohariu așteaptă pe Arhiepiscopul și-l conduc la locuința Sa din primitoarea casă a dlui secretar comunal.

Preoțimea celebrantă se îmbracă în toate ornatele pentru sf. liturgie și dela s. biserică pleacă cu litia la locuința Arhiepiscopului. Prea Sfințitul îmbracă mantia și cu toiagul în mână pășește majestos în urma preoților slujitori.

Trecem pe sub splendida poartă de triumf dela intrarea bisericii și ajunși în biserică, preoțimea conlitrugisitoare îmbracă pe Prea Sfințitul în toate ornatele.

Se începe liturgia în sobor, la care conlitrugisesc: protoiereul A. Ghidiu al Caransebeșului și I. Gheția al Buziașului, secretarul cons R. G. Ancușa, preotul T. Popoviciu din Șemlacul Mare, Const. Doboșan din Sculea, G. Olde din Ferendia, P. Bohariu din Soșdea, P. Raica al locului și diaconul ceremonial M. Rădoi. S. liturgie decurge lin și maiestos. Deputatul P. Rămneanțiu, vestitul cântăreț P. Borcan din Banloc, învățătorul N. Călniceanu și încă alți cântăreți improvizează la strană un cor și dau răspunsurile liturgice.

La priceasnă P. S. Episcop diecezan iese din sf. altar cu toiagul arhieresc în mână și ține una dintre cele mai frumoase cuvântări, în care combate sectaris-

mul și dă povețe, cum să se păzească de prorocii mincinoși și vânători de suflete. Cuvântarea a fost ascultată cu mult interes de biserica arhiplină, recorind, ca roua de dimineață, sufletele însetate ale credincioșilor.

Terminându-se sf. liturgie, Prea Sfințitul este condus iarăși cu litia până la locuință.

După aceea cercetează biserica romano-catolică, întâmpinat fiind la ușa bisericii de protopopul-paroh Alexandru Rigo și de mai mulți credincioși.

Se fac apoi vizitele obicinuite: la parohul locului, la protopopul rom.-catolic, la președintele comitetului I. Lazar, la primarul comunei și la țărani săraci Nic. Filip și Nic. Purece.

După vizite P. S. Sa face revizia oficiului parohial, apoi ne îndreptăm cu toții spre spitala casă a dlui secretar comunal G. Pava, unde ni se servește prânzul cu bucate de post, pregătite cu mult gust de însăși doamna casei.

După masă, către orele 4, plecăm la

Ghertenis.

Parcurgem câțiva kilometri, până ce ajungem la această comună, cea mai îndepărtată în plasa Deta.

La hotarul comunei ne întâmpină un banderiu de 40 călăreți, primăria și antistea comunală, în frunte cu secretarul și primarul, cari urează bun sosir P. S. Sale.

La marginea comunei, sub un frumos arc triumfal, mulțimea credincioșilor își așteaptă Arhipăstorul. În fruntea lor stă învățătorul Teoran, care emoționat salută pe P. S. Sa. Prea Sfințitul mulțumește, vădit impresionat de frumoasa primire. Corul din învecinata comună a Jidovin, venit anume să ia parte la acest praznic de bucurie al Ghertenisienilor, sub conducerea p. Alexandru Ogherlaci, întonează: „Întru mulți ani, Stăpâne!” și conduce cu cântări sfinte pe Arhiepiscopul până la biserică.

Casele sunt împodobite și aci cu covoare. Gardiști țărani sunt postați la distanță pentru darea de onor. Elevii școlii fac spalier până la biserică. Clopotele bisericii sună melodios, par'că și ele iau parte la bucuria oamenilor.

La biserică Prea Sfințitul este întâmpinat de p. protoiereu Gheția, preotul Petru Șandru din loc, Petru Bohariu din Soșdea și diaconul M. Rădoi. În biserică ticsită de popor se face serviciul prescris la primirea Arhiepiscopului. Răspunsurile le dă corul Jidovinenților. După otpust preotul P. Șandru bineventează pe Arhiepiscopul. P. S. Sa răspunde cu o cuvântare plină de învățături, indemnând pe credincioși la alipire și jertfă față de biserică și dându-le sfaturi pentru o viață morală și creștinească, în care să-și crească și copiii. Intră apoi în sf. altar, unde controlează chivotul cu cele sfinte, antimisul și vasele sfințite.

Din biserică Arhipăstorul este condus cu litia până la școala confesională, unde primește salutul comitetului și epitropiei parohiale, cărora le pune la inimă să aibe totdeauna în vedere binele și înaintarea bisericii și a școlii.

Se fac vizitele obicinuite la preotul locului, la onorații și la câțiva credincioși, între cari la 2 țărani săraci lipiți pământului.

Terminate și acestea, ne adunăm în casa preotului, unde Prea Sfințitul face revizia oficiului parohial.

Doamna casei nu ne lasă să plecăm, până ce nu ne servește o mică gustare de post. În grabă satisfaceni și dorinței doamnei preotese.

Era deja întunec, când am plecat din Ghertenis. Ne întoarcem îndărăt la Gătaia, unde doamna Pava ne așteaptă cu cina. După cină P. S. Sa se retrage, iar noi fieștecare plecăm la casa rânduită, ca să ne plecăm capul spre odihnă. (Urmează).

Rezoluțiunea ministerială în chestiunea impunerii sesiunilor parohiale.

Mare neliniște a produs în sinul preoției noastre modul, cum faceau comisiunile de recensământ impunerea veniturilor după sesiunile parohiale, fiind această impunere, în felul cum se practică, în directă contrarietate cu dispozițiunile legii pentru unificarea contribuțiilor, care lege intrase în vigoare la 1 Aprilie 1923.

Aceste comisiuni impuneau după venitul sesiunilor în sarcina parohiilor sau comunelor bisericești impozitul pe veniturile proprietăților agricole, plus impozitele audiționale și afară de aceea supuneau după același venit pe preot — considerându-l de exploataitor, sau mai bine zis de arendaș al pământului sesional — cu un alt impozit, ce se cheamă, după terminologia legii, impozitul pe venitul întreprinderilor comerciale și industriale.

Se înțelege, că fiind vorba de sume considerabile, ce aveau să se plătească pe nedrept în urma impunerii greșite, e explicabil, că pe preoți și îndeosebi pe preoții cu sarcina de a susține numeroși membri de familie, i-a cuprins mai mult decât o îngrijorare, i-a cuprins o adevărată neliniște.

Plângerile și rugările, apelurile și reclamațiunile, remonstrațiile și intervențiile în această chestiune, am putea zice vitală pentru preoțimea noastră, se țineau lanț și într-o vreme se părea, că nu o să aibă sfârșit.

Prea Sfinția Sa Episcopul nostru diecezan, luând despre starea lucrului: cunoștință din rapoartele preoților, ce intrau cu duimul, a aflat de bine a interveni prin un memoriu la Ministerul de Finanțe, dând explicare amănunțită cu privire la menirea și modul de folosire al sesiunilor parohiale, cu privire la impunerea lor în trecut și la felul cum nu se poate explica legea de unificare a contribuțiilor directe, cerând, ca impunerile făcute să se reformeze în interesul preoției.

Și fiindcă chestiunea impunerii sesiunilor parohiale și a pământurilor școlare, cari formează dotațiune preoțească, respective învățătorescă, nu e o chestiune a unei singure eparhii, ci este o chestiune a bisericii, a întregii noastre Mitropolii, a fost rugat Consistorul mitropolitan din Sibiu, să intervină la Ministerul de Finanțe, ca punctul de vedere susținut în privința impunerii sesiunilor parohiale în interesul preoției să se accepte; iar eparhiile Aradului, Clujului și Orăzii mari au fost recercate să sprijinească acțiunea pornită.

Consistorul mitropolitan, însușindu-și întru toate punctul de vedere expus în favorul preoției, încă a grăbit să intervină la Ministerul de Finanțe.

Pertractările numeroaselor apeluri, înaintate contra impunerii, erau însă în mare parte deja fixate, deci a trebuit să se intervină la Comisiunile de apel, ca aceste pertractări să se țină în suspens până la rezolvirea chestiunii din partea Ministerului de Finanțe.

La memoriul Prea Sfinției Sale a Episcopului nostru diecezan răspunde acum Direcțiunea contribuțiilor, că în urma avizului Comisiunii centrale fiscale, Ministerul de Finanțe a luat următoarele dispozițiuni referitoare la impunerea pământurilor parohiilor și ale preoților:

„1. Pământurile, ce aparțin parohiilor și sunt date gratuit spre folosință preoților, sunt supuse la impozitul agricol cu cota de 12% plus audiționalele, considerându-se ca fiind cultivate în regie.

Impunerea se va face pe numele parohiei, iar impozitul se va încasa dela preotul, care folosește pământul, preotul fiind asimilat cu un uzufructuar.

2. Preotul, care folosește pământul în mod gratuit, nu poate fi considerat ca un arendaș și deci nu poate fi impus la impozitul comercial pentru venitul ce el realizează.

3. Veniturile epitrabitului sau a stolei, realizate de preoți, sunt supuse la impozitul profesional, conform art. 48 din lege.

4. Pământurile parohiilor, care sunt arendate, se impun cu cota de 14% plus aditionalele și în cazul când preotul este arendaș, el este impus la impozitul comercial.”

Toate aceste dispozițiuni ministeriale s'au adus pe calea sa la cunoștința Administrațiunilor financiare, cari vor lua măsuri să se refacă impunerile acolo, unde s'a procedat altfel.

Deci, dacă preoții sau învățătorii nostri vor fi citați înaintea Comisiunii de apel, ei să ceară reformarea impunerii, provocându-se la dispozițiunile de mai sus ale Ministerului de Finanțe.

Cu această rezoluțiune ministerială s'a terminat chestiunea impunerii sesiunilor parohiale în favorul preoției, primindu-se întru toate punctul de vedere, care a fost susținut și explicat și în coloanele acestei foi oficiale.

De încheiere ar fi să se atragă luarea aminte asupra rezultatului financiar al acestei rezoluțiuni a Înaltului Minister de Finanțe, prin a cărei dispozițiuni s'au salvat preoților nostri anual sute și sute de mii.

A. Moaca.

Ș T I R I

Hirotoniri. Duminecă, în 1/14. Octomv. a. c., P. S. Sa Episcopul nostru Iosif a hirotonit întru preot pe candidatul Petru Bancea, pentru parohia III. din Caransebeș; iar Luni pe candidatul cu cvalificațiune extraordinară Alexie (Alexandru) Vărădeanu, pentru din parohia Sre-dișteamică.

Preoții participanți la congresul dela Arad din 23. și 24. Octomvrie a. c. beneficiază de 75% reducere pe C. F. R. până la Arad și retour. Reducerea se dă începând cu 20. Octomvrie și până la 26. Octomvrie a. c. dela orice gară din țară.

† **Nicolae Mergea**, învățătorul din Mehadia, după un serviciu de 34 ani și abia în al 57 an al vieții sale, a încetat din viață la 1/14. Oct.

Funeraliile s'au săvârșit de 6 preoți și 15 învățători. Cuvântări s'au rostit de către preoții M. Uzonescu și C. Buracu și de învățătorii Străin și Băcilă.

Regretatul s'a distins în viața sa prin deosebita dragoste de lege și de neam. În Octomvrie 1916 a fost deținut și aruncat în închisoarea din Logoj și după 7 luni dus și internat în județul Sopron, de unde s'a reîntors în preajma prăbușirii monarhiei austro-ungare.

În loc de cunună peritoare s'a dăruit următoarele sume; dela fiul său Iosif Mergea, funcț. sup. C. F. R. Lei 500 pentru „grădina de copii din Mehadia și Lei 500 pentru premiarea celui mai bun elev în cant bisericesc dela școala normală diecezană. Pentru monumentul eroilor a dăruit Lei 100, tot așa și Lăpădat Vasilescu 50, Vasile Terian 50. Învățătorii au contribuit cu 290 Lei pentru internatul din Logoj.

Odihnească în pace!

Dela Consistorul mitropolitan. Dintre hotărârile mai însemnate, luate în ședințele Consistorului mitropolitan din 4 și 5 Octomvrie n. a. c., amintim următoarele:

a) S'a decis, să se facă alegerile de deputați pentru congresul național bisericesc, pe un nou period de 3 ani, conform Statutului organic.

b) S'a decis publicarea unui circular către parohii în chestiunea școalelor confesionale, menținându-se punctul de vedere exprimat în concluzele congresuale.

c) În chestiunea salarierii preoților s'a decis, să se înainteze un memoriu Ministerului Cultelor.

d) S'a precizat punctul de vedere al mitropoliei noastre în chestiunea unificării organizației bisericești.

e) S'a ales ca asesor referent bisericesc pâr. Dr. Gheorghe Ciuhandu dela Arad, iar ca referent episcopesc dl. Romul Perian.

Ca secretar al Consistorului mitropolitan a fost ales dl. Vasile Goldiș, fost ministru și actual președinte al „Asociațiunii”.

d) Preoții, cari fără încredințare specială din partea bisericii au părăsit funcțiunea lor bisericească și au îmbrăcat diferite direcții lumești, — în afară de învățământ — pe timpul cât nu sunt în funcțiune bisericească, nu pot exercita în calitate de preoți drepturile constituționale emaneate din caracterul oficial preoțesc și nu pot exercita nici drepturile constituționale asigurate prin Statutul organic mirenilor, — nepierzându-și prin părăsirea funcțiunii bisericești caracterul preoțesc.

Faptul părăsirii funcțiunii bisericești și intrarea în funcțiune lumești însă sine nu le alterează drepturile, pe cari le au în calitate de parohieni, potrivit §.§. 6 și 7 din Statutul organic, cu excepția dreptului activ și pasiv electoral pentru și în corporațiunile protopresbiterale, eparhiale și mitropolitane.

e) În ceea ce privește alegerea de protopresbiter al Panciovei, se știe, că Consistorul nostru diecezan pentru defecte de formă a anulat actul alegerii, ordonând alegere nouă. Consistorul mitropolitan a anulat acum decisul Consistorului nostru, de oarece actul electoral nu prezintă defecte esențiale de formă și a invitat Consistorul diecezan să intre în meritul numirii.

Din Parlament. Luni, la 2/15 Octomvrie a. c., s'a deschis cu solemnitățile obicinuite, sesiunea ordinară de toamnă a Corpurilor legiuitoare.

Opoziția, afară de partidul naționalist-democrat de sub șefia dlui prof. N. Iorga, s'a reținut dela deschidere.

În mesajul regal se anunță următoarele proiecte de legi, care vor fi depuse de guvern spre votare: reforma administrativă, reforma învățământului, legea de unificare a bisericii ortodoxe, legea privitoare la regimul general al cultelor, legea drumurilor, legiurile căderilor de apă și a minelor, reforma impozitelor indirecte, revizuirea legislațiunii beuturilor spirtuoase, legea pensiilor, noul cod penal, codul muncii și asigurărilor sociale și legea de reorganizare a armatei.

Se anunță deci o mulțime de legi nouă, pe care, pe toate, cu greu le va putea trece guvernul în actuala sesiune.

În sinul guvernului se pare, că nu domnește cea mai perfectă armonie și unitate de vederi, ceea ce se confirmă și prin știrile de remaniere a guvernului.

Ziarele din capitală aduc știrea, că dl. gen. Văitoianu va fi sacrificat. Cu acesta se solidarizează dl. Al. Constantinescu, care și de altfel nu este mulțumit cu politica financiară-economică a guvernului. Dl. C. Banu, ministru al cultelor, încă s'a declarat solidar cu acești doi.

Frământările din guvern continuă și nimeni nu poate prevedea sfârșitul. Remanierea se va face la tot cazul. Deocamdată s'a amânat numai până la reîntoarcere M. S. Regelui dela Belgrad.

Partidele din opoziție se pregătesc în vedere luptei în contra guvernului.

În partidul averescan tensiunea dintre dl. C. Argetoianu și dl. gen. Averescu s'a aplanat, căci dl. gen. Averescu și-a exprimat sentimentele sale de amicitie față de fostul ministru de interne, pe care l-a considerat în totdeauna și-l consideră încă drept unul dintre cei mai prețioși colaboratori ai săi. Cu toate acestea la congresul dela Chișinău se pare, că nu a avut succesul dorit, căci unii nemulțumiți, — cu cădere în partid, — s'au abținut. Din 7 județe din v. regat nu s'a prezentat nici un delegat la congres.

Partidul țărănist anunță cea mai înverșunată luptă în contra guvernului, rămânând numai să se stabilească tactica de urmat.

Partidul național, care în timpul vacanței și-a întins aripile sale de organizare și în Basarabia, continuă lupta începută. Adunările de protestare se țin lanț în toată țara. În ziua deschiderii Parlamentului a ținut o mare adunare populară la „Dacia”, unde conducătorii săi au infierat politica guvernului. Tot în ziua deschiderii Parlamentului și-a făcut apariția în București ziarul „România”, organul partidului, care este chemat a răspândi din chiar capitala țării principiile călăuzitoare ale acestui partid pentru regenerarea și consolidarea României mari.

Marți, în 3/16 Oct., atât Camera, cât și Senatul au ținut ședință pentru alegerea președintelui. Cu unanimitate au fost realeși vechii președinți: dl. M. G. Orleanu la Camera și dl. Ferekide la Senat.

Plecând M. M. Lőr Regele și Regina la Belgrad, pentru a asista la botezul prințului Dușan, și în vederea remanierii guvernului, Corpurile legiuitoare au luat vacanță până Joi, 12/25 Octomvrie a. c., când se vor alege birourile.

O deputație din Modos Cetim în „Graiul Românesc”: „Zilele trecute o deputație compusă din mai mulți țărani și intelectuali cetățeni români din comunele Modos, Pardani și încă din vre-o trei comune sârbești din acel bezirk a venit la dl. Nindiči, ministru nostru de externe, pentru a-l ruga încă odată, ca toate aceste comune să fie alipite de regatul nostru S. H. S. în schimbul comunei Zombolj, care e comună pur nemțească.

Dl. ministru de externe a ascultat cererea locuitorilor din comunele sus amintite și a declarat conducătorilor lor, că guvernul nostru jugoslav a amânat rezolvarea acestei chestiuni, din motivul, că nemții s'ar fi opus.

După cum se vede Sârbii cetățeni ai României pot veni chiar și în deputații la noi și nu li se întâmplă nimic, iar noi nu avem dreptul nici măcar să primim pașapoarte pentru a putea duce copilașii nostri la școală, și când trec românașii noștri granița în România, pentru a-și aranja trebușoarele lor cu copiii, sunt arestați și judecați chiar de frații noștri din România! Frumoasă reciprocitate și frățietate”. Fără comentariu!

Contele Apponyi a sosit în America în speranța de a mijloci deșteptarea interesului american pentru revizuirea tratatului dela Trianon. În acelaș timp contele încearcă să obțină un credit american pentru Ungaria. I s'a explicat însă, că Statele Unite nu se amestecă în discuțiile despre statorirea frontierelor din Europa și nici împrumuturi nu se dau unui stat, unde însuși guvernul, cu Horthy în frunte manifestă atitudini războinice.

CONCURSE.

Pe baza ord. Ven. Con. diecezan ddto 10 August 1923 Nr. 2529 B. se publică concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“, pentru ocuparea postului de capelan temporal cu drept de succesiune pe lângă preotul George Gărbacea în parohia de cl. III-a în comuna *Brănești*, protopresbiteratul Făgetului.

Emolumentele:

1. $\frac{1}{2}$ din sesiunea parohială constatătoare din 32 jug.
2. $\frac{1}{2}$ din intravilanu de 400 □ st.
3. $\frac{1}{3}$ din stola și birul uzitat.
4. În lipsă de casă parohială, alesul se va îngriji de locuință.

Doritorii de a ocupa acest post să-si substearnă recursele lor, conform regulamentului pentru parohii, adresate com. par. din *Brănești* prin Pr. On. Oficiu Protopresbiteral din Făget. Recurenții sunt poftiți a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în sf. biserică din *Brănești*, spre a-și arăta desteritatea în cântare, tipic și oratorie, dar numai cu prealabila incuviințare a protopresbiterului tractual și nici decum în ziua alegerii.

Brănești, din ședința com. par., ținută la 23 Sept. 1923.

Iosif Vinca m. p.
președinte.

Iosif Capotescu m. p.
not. com. par.

2—3

În conțelegere cu mine: *Sebastian Olariu* protopresb. tract.

Pe baza ordinațiunei Ven. Cons. diecezan ddto 4/VII 1922 Nr. 1981 B. ex 1922, se escrie concurs pentru parohia II-a din *Rudăria*, vacantă după repausatul preot Dr. Ioan Sîrbu, protopresbiteratul Mehădia, care parohie e de claca III-a, cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“.

Emolumentele:

1. Sesiunea parohială de 32 jug. cat.
2. Optsute Lei (800 Lei) dela lada cultului, ca leafă anuală.
3. Dările le va solvi alesul preot după toate venitele.

Comuna nedispunând de locuință parohială, alesul preot se va îngriji singur de cortel.

Pe lângă slujba religioasă, alesul preot va avea să înmormânteze și boteze fără alte pretensiuni. Celelalte după uzul vechi din comună.

Recurenții să-și trimită recursele lor conform regulamentului, adresate com. parohial din *Rudăria*, Prea On. Of. protopresbiteral ort. rom. din Mehădia. Doritorii de a ocupa acest post au a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în sfta biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cele bisericesti și oratorie.

Rudăria, din ședința com. paroh., ținută la 11/III/923.

Olimpius Radulea m. p. **Clementă Dobren** m. p.
președintele com. paroh. not. com. par.

2—3

În conțelegere cu mine: *Ioan Pepa* protepresbiter.

LICITAȚIUNE.

Comunitatea de avere vinde pe calea licitațiunei publice, în ziua de 24 Octomvrie a. c., **50 vagoane lemne de foc**, esență fag, încărcate în vagon, ab gara Ferdinand.

Se invită deci doritorii de a cumpăra, ca să-și trimită ofertele închise și provăzute cu cauțiunea de 10% din suma oferită, la subsemnata direcțiune până, la 24 Octomvrie a. c. orele 10 a. m.

Licitația se ține la data de 24 Octomvrie a. c. ora 11 a. m. în Caransebeș, la Direcțiunea silvică a Comunității de avere.

Amatorii pot lua informațiuni dela Serviciul Exploatărilor Comunității de avere, iar lemnele se pot vedea în depozitul din Ferdinand și la locul de producție.

Subsemnata Direcțiune î-și rezervă dreptul a accepta oricare ofertă încursă, fără privire la suma oferită, — ori la caz, că nu se vor ivi oferte corespunzătoare, a respinge pe toate și a fixa termen nou pentru o altă licitație.

Ofertele telegrafice, precum și cele ulterior incurse, nu se iau în considerare.

Caransebeș, la 14. Octomvrie 1923.

Direcțiunea silvică

a Comunității de avere a fostului regiment conf. româno-bănățean nr. 13.

AVIZ!

AVIZ!

Se aduce la cunoștință comunelor bisericesti, preoților, și protopopiatelor, că la **Librăria Diecezană Caransebeș**

se află toate **tipăriturile necesare pentru socoțile și agendele bisericesti**, în forma prescrisă de Ven. Consistor.

Tipografia și Librăria diecezană.

Nr. 86. 1923. Exec.

Edict de licitațiune.

Subscrisul esmis judecătoresc, conform §-ului 102 al Legii LX. din anul 1881, prin aceasta publică, că în urma decisului Judecăt. de ocol din Teregova de sub Nr. G. 859/2—1921 cu ocaziunea efectuării execuției escontative la 8 Maiu 1923 în favoarea reclamantului Efta Izvercián și Moise Soimu și Maxim Popa prin avocatul său Dr. Alexandru Morariu din Caransebeș, contra debitorilor pentru suma de 7500 Lei și 580 Lei capital și acces., s'au sechestrat un cazan complet pentru fert rachie de aramă în preț de 12000 Lei, care se vor vinde prin licitație publică.

Pentru efectuarea licitației în urma decisului Judecăt. de ocol Caransebeș sub Nr. G. 867/1921 și G. 12/1921 pentru suma de 8080 Lei capital și total spese procesuale 1556 Lei 10 bani statorite deja, defige termen la locuința a reclamantilor în **Cornea-Domașnea lângă gară la 30-lea Octomvrie 1923 oarele 4 p. m.** și cei ce doresc a lua parte se somnează cu aceea observare, că mobilele menționate la această licitație, conform §-ului 107 și 108 ai Legii LX. din 1881, pe lângă plata în numerar, în caz de lipsă sub prețul de exclamare, se vor vinde celui ce va promite mai mare preț.

Întrucât mobilele ce trebuie vândute, sunt sechestrate și de alții, conform §-ului 20-al Legii din 1908, se ordonează și în favoarea acestora.

Teregova, la 10-lea Octomvrie 1923.

Frideric Wagner
executor judiciar.

AVIZ! LA LIBRĂRIA SI TIPOGRAFIA
DIECEZANĂ din CARANSEBES

**AU SOSIT DIFERITE
OBIECTE BISERICESTI**

CĂDELNIȚI,

Candele, potire,

discuri, stelute,

sfeșnice, etc.

AVIZ!

Am onoare a aduce
la cunoștință On.
public, că în Strada
Traian Doda Nr. 395
(lângă cancelăria
Dlui Dr. Morariu)
am deschis un

ATELIER DENTAR

— Cu toată stima —

FERDINAND BÖMCHIS
DENTIST, CARANSEBES.

3—6

A APĂRUT

în editura „Librăriei diecezane”
Caransebeș și P. SURU București

PENTRU NEAM ȘI LEGE

patruzeci cuvântări de învățătură im-
potriva adventiștilor și baptiștilor

de diaconul Dr. Gheorghe Comșa, subdirector general în Mi-
nisterul Cultelor și Artelor. Prefață de Prof. Dr. I. Mihălcescu.
Cu aprobarea Consistorului superior bisericesc și a Sf. Sinod și cu
binecuvântarea Î. P. Sf. Mitropolit al Ardealului. Prețul 35 Lei.

În editura Tipografiei și Librăriei
Diecezane din Caransebeș

a apărut:

**Primii Gramatici
Români Bănățeni**

Gramatica lui Constantin Diaconovici Loga
Buda 1822

și Fragmente din viața și faptele lui.

Reproducere din „Foaia Diecezană”.

— PREȚUL 12 LEI. —